

РЕШЕНИЕ

№ 162

гр. София, 09.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 2-РИ НАКАЗАТЕЛЕН, в публично заседание на втори юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Калин Калпакчиев

Членове: Весислава Иванова
Величка Цанова

при участието на секретаря Невена Б. Георгиева
в присъствието на прокурора Апелативна прокуратура - София
като разгледа докладваното от Калин Калпакчиев Наказателно дело за
възобновяване № 20201000600863 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл. 380 от НПК вр. с чл. 70 – 73 от ЗАНН.

Образувано е по искане на апелативния прокурор на Апелативна прокуратура гр. София за възобновяване на наказателното производство по в.н.а.х.д. № 31/2020 г. по описа на ОС Благоевград, за отмяна на постановеното по него решение № 1013 от 28.2.2020 г., и за връщане на делото за ново разглеждане от друг състава на второинстанционния съд.

В искането се твърди, че от доказателствата по делото се установявало, че обвиняемият К. е осъществил от обективна и субективна страна състава на престъплението по чл. 343в, ал. 3, вр. с ал. 1 НК; че престъплението е формално и поради това не е необходимо за неговата съставомерност настъпване на допълнителен общественоопасен резултат; че решението на БлОС е постановено в нарушение на материалния закон, тъй като не са налице предпоставките за приложение на чл. 9, ал.2 НК, доколкото деецът многократно е наказван за нарушения на ЗДвП. Според апелативния прокурор в случая е налице основанието за възобновяване по чл. 70, б. „д“ от ЗАНН, доколкото извършеното от К. представлява престъпление, а не административно нарушение; налице е нарушение на материалния закон, допуснато от окръжния съд, което следва да бъде отстранено чрез възобновяване на наказателното производство.

В искането се отправя молба за възобновяване на наказателното производство по в.н.а.х.д.

№ 31/2020 г. по описа на Окръжен съд Благоевград, за отмяна на постановеното от съда решение № 1013 от 28.2.2020 г., и за връщане на делото на окръжния съд за ново разглеждане от друг състав, алтернативно си иска след отмяната на решението на въззивния съд да се потвърди решението на РС Благоевград по н.а.х.д. № 2041/2019 г.

В съдебното заседание на апелативния съд представителят на САП поддържа искането на апелативния прокурор за възобновяване на наказателното производство по в.н.а.х.д. № 31/2020 г. по описа на ОС Благоевград по съображенията, изложени в него, съответно отправя искане за отмяна на решението на Окръжния съд и за потвърждаване на решението на Районен съд Благоевград.

Нарушителят С.К., редовно призован за съдебното заседание не се явява, не сочи уважителна причина за отсъствието си, като на основание чл. 426 вр с чл. 353, ал. 3 НПК делото се разглежда в негово отсъствие.

Софийският апелативен съд след като обсъди доводите на страните и извърши проверка за наличие на основанията за възобновяване на делото, намери за установено следното:

Искането на апелативния прокурор е допустимо - подадено от процесуално легитимирано лице по чл. 380, ал. 1 от НПК, в законоустановения от чл. 71, ал. 1, т. 1 от ЗАНН срок, срещу акт, подлежащ на възобновяване съгласно чл. 70, ал. 1 от ЗАНН.

Разгледано по същество, искането на главния прокурор е неоснователно, но наказателното производство следва да бъде възобновено, макар и на друго основание:

1. С решение от 11.12.2019 г., постановено по н.а.х.д. № 2041/2019 г., РС Благоевград е признал С. Д. К. за виновен в това, че на 23.8.2018 г. в гр. Благоевград е управлявал лек автомобил в срока на изтърпяване на принудителна административна мярка за временно отнемане на свидетелство за управление моторно превозно средство на основание чл. 171, т. 1, б. „д“ ЗДвП, поради което на основание чл. 78а, ал. 1 НК го е освободил от наказателна отговорност за извършеното престъпление по чл. 343в, ал. 3, вр с ал. 1 НК и му е наложил административно наказание глоба в размер на 1000 лева. Решението на районния съд е било обжалвано от нарушителя С.К. пред Окръжен съд Благоевград, който с решение № 1012 от 28.2.2020 г. е отменил решението на районния съд и на основание чл. 9, ал. 2 НК е признал К. за невиновен да е извършил престъпление по чл. 343в, ал. 3 вр с ал. 1 НК, като на основание чл. 336, ал. 1, т. 4 НПК му е наложил административно наказание глоба в размер на 300 лева за извършено административно нарушение по чл. 177, ал. 1, т. 2 ЗДвП.

САС намира, че при посочените данни искането на прокурора е неоснователно, но същевременно, доколкото нарушителят е наказан за несъставомерно деяние, са налице основанията за възобновяване на наказателното производство.

2. Възраженията в искането за възобновяване обхващат основанието по чл. 70, ал. 2 т. 5

ЗАНН, което към момента на подаването му е имало същото съдържание, но цифровото изражение е било различно – чл. 70, б. „д“ ЗАНН. Това основание е въведено в закона с изменението му, публикувано в ДВ бр. 63 от 2017 г. С изменение на ЗАНН, обнародвано в ДВ, бр. 23.12.2021 г., структурата и номерацията на правната норма е променена, но съдържанието на чл. 70, б. „д“ е напълно идентично с текста на чл. 70, ал. 2, т. 5 ЗАНН.

3. САС установи наличието на нарушения на материалния закон, допуснати от състава на Окръжния съд в процедурата по глава 28 НПК:

От материалите по делото се установява, че срещу С. Д. К. е съставено постановление на прокурор от РП Благоевград с предложение за освобождаване му от наказателна отговорност и за налагане на административно наказание по чл. 78а НК за извършено от него престъпление по чл. 343в, ал. 3 НК. По внесеното в РС Благоевград на 11.11.2019 г. постановление е образувано съдебно производство по н.а.х.д. № 2041/ 2019 г., разпределено на случаен принцип на 3. състав от наказателното отделение на съда. С разпореждане от 12.11.2019 г. съдията-докладчик е насрочил разглеждането на делото в открито съдебно заседание. В проведеното на 11.12.2019 г. съдебно заседание съдът е провел съдебно следствие в процедурата по глава 28 НПК, дал е ход на съдебните прения и след последната дума на обвиняемия, се е оттеглил на съвещание. След проведеното тайно съвещание съдът е обявил постановеното решение № 11 756, с което е признал С.К. за виновен да е извършил престъпление по чл. 343в, ал. 3 НК и на основание чл. 78а НК го е освободил от наказателна отговорност и му е наложил административно наказание глоба в размер 1000 лева.

4. По жалба на осъдения е образувано в.н.а.х.д. № 31/2020 на Окръжен съд Благоевград, като с определение № 406/29.1.2020 г., съдът е насрочил разглеждане на жалбата в открито съдебно заседание. В проведеното на 28.2.2020 г. съдебно заседание съдът е изслушал страните, оставил е без уважение искането на защитата за назначаване на графологическа експертиза на подписа на К. в заповедта за налагане на принудителна административна мярка и след проведените съдебни прения и последна дума на обвиняемия е обявил постановеното решение № 1013, с което е отменил решението на районния съд, признал е С.К. за невинен, прилагайки чл. 9, ал. 2 НК и на основание чл. 336, ал. 1, т. 4 НПК му е наложил административно нарушение глоба в размер на 300 лева за нарушение на чл. 177, ал. 1, т. 2 ЗДвП.

При така установената хронология на протичане на производството, САС намира, че Окръжният съд, а преди това и съставът на първата инстанция са допуснали нарушение на материалния закон, приемайки, че управлявайки моторно превозно средство в срока на наложена принудителна административна мярка за временно отнемане на свидетелството за правоуправление, С.К. е извършил административно нарушение по чл. 177, ал. 1, т. 2 ЗДвП, респективно престъпление по чл. 343в, ал. 3 НК.

5. Съвместното разглеждане на нарушението на материалния закон, както за престъплението по чл. 343в, ал. 3 НК, така и за административното нарушение по чл. 177, ал. 1, т. 2 ЗДвП, е наложително поради идентичността на съставомерните признаци от обективна страна. В този смисъл липсата на обективен признак от състава води до несъставомерност, както на престъплението, така и на административното нарушение.

Прави впечатление, че е налице пълно съвпадение в обективните елементи, включени в съставите на административното нарушение и престъплението. Според актуалната разпоредба на чл. 177, ал. 1 т. 2 ЗДвП – **наказва се с глоба от 100 до 300 лева водач, който управлява моторно превозно средство**, без да е правоспособен водач, без да притежава свидетелство за управление, валидно за категорията, към която спада управляваното от него моторно превозно средство, или след като е загубил правоспособност по реда на [чл. 157, ал. 4](#), или **след като свидетелството му за управление на моторно превозно средство е временно отнето по реда на чл. 171, т. 1 или 4** или по реда на [чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс](#), или е обявено за невалидно, тъй като е изгубено, откраднато или повредено.

В чл. 343в, ал. 3 НК е предвидено, че наказанието по ал. 1 (лишаване от свобода до три години и с глоба от двеста до хиляда лева) се налага и на лице, което управлява моторно превозно средство в срока на изтърпяване на принудителна административна мярка за временно отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство – т.е. по чл. 171, т. 1 или т. 4 ЗДвП.

6. Видно е, че съставите на административното нарушение в четвъртата форма на изпълнителното деяние и на престъплението са изцяло идентични, като съществен елемент от обективната страна на нарушението и престъплението е управлението на моторно превозно средство в срока на изтърпяване на принудителната административна мярка за временно отнемане на свидетелството за правоуправление.

По делото е установено, че обвиняемият С.К. е правоспособен водач на моторно превозно средство и притежава свидетелство за правоуправление № 281570332, издадено на 3.5.2012 г., с валидност до 4.4.2022 г. Свидетелството му за управление било отнето на 9.5.2018 г. със заповед за прилагане на принудителна административна мярка № 18-1158-00367, издадена от Областния директор на Министерството на вътрешните работи, на основание чл. 171, т. 1 от Закона за движение по пътищата поради това, че К. не бил заплатил административните наказания глоба, наложени му за извършени от него административни нарушения на правилата за движение по пътищата. Тази заповед била връчена на К. на 9.5.2018 г., като свидетелството за управление на моторно превозно средство било фактически временно отнето до заплащане на дължимата глоба по наказателно постановление № 16034890116, влязло в сила на 5.4.2017 г.

Обвиняемият не заплатил дължимата глоба, поради което свидетелството му за правоуправление не било върнато. На 23.8.2018 г. в гр. Благоевград, около 12:10 часа К.

управлявал лек автомобил марка „Фолксваген“, модел „Пасат“, с регистрационен номер ***, собственост на Е. П.. Обвиняемият се движел с управлявания от него автомобил по бул. „Св.св.Кирил и Методий“ в гр. Благоевград, бил без включени светлини, поради което бил спрян за проверка от служители на сектор „Пътна полиция“ към областната дирекция на МВР в Благоевград – полицаите Б. Р. и А. А.. При извършената проверка полицейските служители установили, че автомобилът се управлява от обвиняемия С.К., който не представил свидетелство за управление на моторно превозно средство и контролен талон към него. При извършената проверка в информационната система на КАТ се установило, че свидетелството за правоуправление на К. било временно отнето по административен ред с наложената принудителна административна мярка по чл. 171, т. 1, б. „д“ от Закона за движение по пътищата. Поради това младши автоконтрольор А. А. съставил на обвиняемия акт за установяване на административно нарушение № Д 400818/23.8.2018 г. С акта били иззети свидетелството за регистрация на моторното превозно средство № 008345073 и 2 броя регистрационни табели № ***.

7. При така установените от Окръжния съд несъмнени фактически данни въз основа на верен анализ на доказателствените материали се установява, че правната оценка на заповед за прилагане на принудителна административна мярка № 18-1158-00367, издадена на 9.5.2018 г. от Областния директор на Министерството на вътрешните работи, на основание чл. 171, т. 1, б. „д“ от Закона за движение по пътищата, е от ключово значение за обективната съставомерност на деянието.

8. С Решение № 3/23.3.2021 г. по к. д. № 11/2020 г. (обн., ДВ, бр. 26 от 30.03.2021 г.) Конституционният съд на Република България обяви, че разпоредбите на чл. 171, т. 1, б. „д“ и т. 2, б. „к“ от ЗДвП противоречат на чл. 4, ал. 1 и на чл. 35, ал. 1 от Конституцията. Както беше посочено по-горе разпоредбата на чл. 171, т. 1, б. „д“ ЗДвП предвиждаше временно отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство на водач, който управлява моторно превозно средство с наложено наказание глоба, незаплатена в срока за доброволно заплащане – до заплащане на дължимата глоба.

Конституционният съд (КС) приема, че временното отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство на водач за неплатени глоби противоречи на функциите и целите на принудителните административни мерки и на практика се превръща в санкция за несъществуващо административно нарушение, което е в противоречие с принципа на правовата държава (чл. 4, ал. 1 и 2 от Конституцията). В мотивите на решението е посочено, че чрез оспорените разпоредби законодателят ограничава упражняването на основни конституционни права на гражданите, с което цели да принуди длъжниците да платят наложените им по ЗДвП глоби, като заобикаля установения законов ред за тяхното събиране, а всяко ограничаване на основни конституционни права на гражданите, което има за цел да компенсира неспособността на държавата да изпълнява задълженията си, е недопустимо в правовата държава (Решение № 6/2013 г. по к. д. №

9. След като правното основание, на което е издадена заповедта за налагане на принудителна административна мярка е обявено за противоконституционно, следва да се отговори на въпроса, как това се отразява на обективната съставомерност на престъплението по чл. 343в, ал. 3 НК и на административното нарушение по чл. 177, ал. 1, т. 2 ЗДвП.

В доктрината е прието, че актът, обявен за противоконституционен, не се прилага от деня на влизане на решението на КС в сила – арг. чл. 151, ал. 2, изр. 3 КРБ, т.е. *ex nunc* (занапред). Съгласно чл. 22, ал. 4 Закона за Конституционния съд (ЗКС) възникналите правни последици от обявления за неконституционен акт се уреждат от органа, който го е постановил.

В чл. 151, ал. 2, изр. 3 КРБ се урежда конститутивното действие на решението на КС, установяващо противоконституционност на закон – той занапред не се прилага, което в практиката на конституционната юрисдикция (Решение № 22 от 31.10.1995 г. по к.д. № 25/1995 г., КС) се приема за отмяна на закона и евентуално за възстановяване действието на отменените или изменените редакции на закона преди приемането на противоконституционната му редакция. Същевременно, съгласно чл. 14, ал. 6 ЗКС решенията на КС са задължителни за всички държавни органи, юридически лица и граждани.

Същественото в случая обаче е, че противоконституционният закон може да бъде обявен за такъв от КС, но и всеки съд, който е сезиран с негово приложение, е длъжен инцидентно да контролира съответствието му с Конституцията. Това е така, защото Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат, а разпоредбите ѝ имат непосредствено действие – чл. 5, ал. 1 и ал. 2 КРБ. От тези правила и от общата теория на правото несъмнено следва, че при противоречие между правни норми на Конституцията и на закон, съдът трябва да приложи основния закон, а не противоречащият ѝ нормативен акт с по-нисък юридически ранг – закона. Липсата на изрична овластителна норма, подобна на тези, които са предвидени в конституциите на други държави, която да дава право на обикновените съдилища да осъществяват косвен контрол за конституционност върху законите, не означава, че такъв е изключен. Правото на съдилищата да осъществяват косвен контрол за конституционност върху законите следва от общото им правомощие да разрешат правния спор, като приложат действащата правна норма, а при противоречието между две норми от различен ранг неминуемо следва да бъде отдадено предимство на нормата с по-висок ранг, освен ако друго не е предписано изрично. Същевременно, следва да се отбележи, че предвиденият в Конституцията пряк контрол за конституционност, възложен на Конституционния съд, не изключва косвения, който е в правомощието на обикновените съдилища.

10. В хипотезата, в която е повдигнато обвинение по чл. 343в, ал. 3 НК, когато принудителната административна мярка е наложена на основание обявената за противоконституционна разпоредба на чл. 171, т. 1, б. „д“ ЗДвП, съдът е следвало да съобрази противоконституционността на тази разпоредба и да оправдае лицето поради отсъствие на елемент от обективната страна на престъплението. Дори съдилищата, позовавайки се на непосредственото действие на Конституцията, да не прилагат обявения за противоконституционен закон спрямо правоотношения, предмет на висящи съдебни производства, имащи, макар и косвена, връзка с него, възниква и въпросът за съотносимостта на противоконституционния закон към вече приключилите наказателни производства, при които съответното лице е осъдено въз основа на обявената за противоконституционна правна норма. В тази хипотеза, каквато е и по настоящото дело, принципът за правна сигурност следва да отстъпи на принципа за върховенство на Конституцията, защото е недопустимо да бъде обоснована наказателна отговорност въз основа на противоречаща с основния закон правна норма.

11. При тези съображения апелативната инстанция приема, че претенцията на прокурора за наличие на възобновителното основание по чл. 70, ал. 2, т. 5 (предишна номерация – чл. 70, б. „д“ ЗАНН) е неоснователна, защото твърдението му, че извършеното от К. разкрива признаците на престъпление, не държи сметка за липсата на елемент от обективната страна на чл. 343в, ал. 3 НК, за което съставът на САС изложи подробни съображения по-горе.

Същевременно този състав на съда, счита, че Окръжният съд е нарушил материалния закон, като е приел, че извършеното от С.К., макар и формално, осъществява обективните и субективни признаци на състава на чл. 343в, ал. 3 НК. Съдът е обосновал малозначителност на деянието и на основание чл. 9, ал. 2 НК е признал нарушителя за невиновен, поради което в тази част след възобновяване на делото САС следва да измени решението в частта за основанията за оправдаването му, не поради малозначителност, а поради несъставомерност на деянието. От друга страна, в частта, в която Окръжният съд е приел наличие на административно нарушение по чл. 177, ал. 1, т. 2 ЗДвП, решението следва да бъде отменено, отново поради обективна несъставомерност на деянието, което както се посочи и по-горе разкрива идентични елементи от обективна страна, както и престъплението по чл. 343в, ал. 3 НК.

12. Компетентността на апелативния съдебен състав да възобнови делото и да измени въззивното решение на ОС Благоевград произтича от разпоредбата на чл. 380, ал. 2 НПК. Макар и да не е сезиран с искане от нарушителя за възобновяване, в хипотезите на несъставомерност (каквато е настоящата) и при съществени процесуални нарушения от категорията на абсолютните, съдът по възобновяване е длъжен да действа служебно, като приложи вярно закона. Принципът на правовата държава и върховенството на Конституцията не допускат осъждането за престъпление или административно нарушение, обосновано с прилагане на противоконституционен закон (в случая – чл. 171, т. 1, б. „д“

ЗДвП).

Водим от изложените аргументи и на основание [чл. 380, ал. 2 от НПК](#), Софийският апелативен съд, втори наказателен състав,

РЕШИ:

ВЪЗОБНОВЯВА в.н.а.х.д № 31/2020 г. по описа на Окръжен съд Благоевград.

ИЗМЕНЯ решение [№ 1013 от 28.2.2020 г.](#), постановено по в.н.а.х.д. № 31/2020 г. по описа на ОС Благоевград в частта за основанията за оправдаване на С. Д. К., като същото вместо по чл. 9, ал. 2 НК се счита за такова по чл. 304 НПК вр с чл. 24, ал. 1, т. 1 НК, както и

ОТМЕНЯ решението в частта, в която на С.К. е наложена административно наказание глоба в размер на 300 лева за извършено административно нарушение на чл. 177, ал. 1, т. 2 ЗДвП.

ОСТАВЯ В СИЛА въззивното решение в останалата част.

Решението е окончателно, като за изготвянето му да се уведомят С. Д. К. и САП.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____